

เรื่อง วีรบุรุษพระวอ

The Office Of Academic Resource Information And Technology

รายละเอียด

ก่อนที่จะถึงอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประมาณ 17 กิโลเมตรก็จะเป็นสถานที่สำคัญยิ่งของชาวอำเภอแม่สอด คือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ มงคลสถานศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

กว่าสองร้อยปีมาแล้วที่ ศาลเจ้าพ่อพะวอ ตั้งตระหง่านอยู่บนขุนเขาผาวอ เทือกเขาถนนธงชัยเป็นที่เคารพสักการะของชนทั่วไป ผู้ที่ผ่านสัญจรไปมาต้องแวะกราบไหว้เสมอ ศาลเจ้าพ่อพะวอ อนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้น ด้วยความเคารพศรัทธาปลาทะอย่างแรงกล้า ต่อวีรบุรุษชาตินักรบชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองอันเป็นที่เคารพอย่างสูงสุด ของชาวอำเภอชายแดนซีกตะวันตกสุดของจังหวัดตาก

ดินแดนประจิมของไทยโดยเฉพาะ 5 อำเภอชายแดนตะวันตกสุดของจังหวัดตาก ผู้คนทั่วไปส่วนมากเคารพนับถือ ท่านเจ้าพ่อพะวอ และ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เสมือนหนึ่งเป็นศูนย์รวมใจของผู้คนทั่วไป ที่เคารพเทิดทูน ในดวงวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ของท่านเจ้าพ่อ พะวอ และดวงวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ถึงพระวีรกรรมอันห้าวหาญและความเสียสละของท่านอย่างทรงพลัง ที่สมควรแก่การยกย่องเทิดทูนบูชา เมื่อสมัยเกือบร้อยปีมาแล้วมีการสร้างศาลเล็ก ๆ แล้วอัญเชิญดวงวิญญาณของท่านเจ้าพ่อพะวอสิงสถิต ณ เชิงเขาซึ่งอยู่ปากฝั่งของขุนเขาซึ่งเป็นเส้นทางเดินทัพสมัยโบราณ กาล

ต่อมาในราวปี พ.ศ. 2507 ทางหลวงสายตาก - แม่สอด กำลังก่อสร้างอยู่ พ่อค้าข้าราชการและประชาชนทั่วไป ได้ร่วมกันสร้างขึ้นใหม่ เป็นศาลจตุรมุข โดยอัญเชิญดวงวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ของท่านเจ้าพ่อพะวอ และผู้กล้าหาญทั้งหลาย จากศาลเดิมเชิงเขาด้านทิศเหนือมายังเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของขุนเขา ดังที่ทุกท่านเห็นในปัจจุบันนี้ พร้อมกันสร้างรูปจำลองของท่านขนาดเท่าองค์จริงด้วยทองสำริด อัญเชิญขึ้นประดิษฐาน ณ ศาลเจ้าพ่อพะวอ มาตราบนานเท่าทุกวันนี้

ผาวอขุนเขางามที่สูงเสียดฟ้า เสมือนป้อมปราการและหอคอย ที่สามารถมองเห็นการเดินทางของข้าศึกในสมัยโบราณเป็นอย่างดี เป็นปราการหินที่สูงตระหง่าน ดูประดุจเมืองที่แข็งแกร่ง บริเวณศาลเจ้าพ่อพะวอหลังเดิม คือที่ตั้งของด่านแม่ละเมาที่ท่านและไพร่พลจำนวนหนึ่งคอยดูแลรักษา หาข่าวแจ้งเหตุไปยังเมืองตาก และเมืองระแหงอีกทอดหนึ่ง เมื่อมีเหตุหรือข้าศึกศัตรูรุกกล้าแดนมา

ด่านแม่ละเมา เป็นด่านแรกของไทย เป็นเส้นทางเดินทัพ และเส้นทางการค้าในสมัยโบราณนับพัน ๆ ปีมาแล้ว การที่พม่าจะยกทัพมาตีไทย จะเดินทัพมาได้เพียงสองทางเท่านั้นคือ เมื่อเคลื่อนทัพจากกรุงหงสาวดีมาแล้ว จะมาตั้งชุมนุมจัดกระบวนทัพที่เมืองเมาะตะมะ แล้วเดินเลาะเลียบบเชิงเขาตะนาวศรีผ่านด่านแม่ละเมา ทางหนึ่ง กับยกทัพข้ามช่องแคบที่แม่น้ำกษัตริย์ หรือที่เรียกกันว่า ด่านเจดีย์สามองค์ อีกทางหนึ่ง ด่านเจดีย์สามองค์เป็น

ทางตรง พม่าจะใช้เวลาเดินทางเพียง 15 วัน สามารถโจมตีกรุงศรีอยุธยาได้เลย แต่ทัพของพม่าเห็นว่าจะไม่ค่อยปลอดภัย เพราะกลัวทัพไทยจากหัวเมืองฝ่ายเหนือยกลงมาตีกระหนาบได้ การที่ยกทัพผ่านด่านแม่ละแมก็เพื่อตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ เพื่อตัดกำลังฝ่ายเหนือเสียก่อนแล้วค่อยยกทัพไปตีกรุงศรีอยุธยา

เจ้าพ่อพะวอเป็นชายชาตินักรบชาวกะเหรี่ยง ที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงแต่งตั้งให้มีศักดิ์ฐานะเป็นนายด่านแม่ละแม เมืองหน้าด่านของไทย ในรัชสมัยของพระองค์ท่าน คอยดูแลรักษาหาข่าวแจ้งเหตุ เมื่อมีเหตุหรือข้าศึกศัตรูรุกล้ำแดนมาลุถึง...ปีมะแมสัปดาห์ศกพุทธศักราช 2318 (31 ตุลาคม) กองทัพข้าศึกเคลื่อนทัพมายังไทยเพื่อเข้าตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ ท่านเจ้าพ่อพะวอนำกำลังไพร่พลที่มีเพียงหยิบมือเดียว เข้าหาญปะทะกับข้าศึกศัตรูอย่างกล้าหาญ และเด็ดเดี่ยว ทุกท่านได้ต่อสู้กับข้าศึกศัตรูจนถึงแก่ชีวิต ทุกคน ณ ยุทธภูมิด่านแม่ละแม กลายเป็นตำนานเล่าขานถึงวีรกรรม ความเสียสละชีพเพื่อปกป้องอธิปไตยของไทย และปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไทยไว้อย่างหวงแหน วิญญาณของท่านได้วนเวียนสถิต เป็นเทพยดารักษาเมืองมาตราบเท่าทุกวันนี้ ความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจบารมีของท่าน ผู้คนจากทุกสารทิศต่างหลั่งไหล แวะเวียนมากราบไหว้บูชามิได้ขาด กล่าวกันว่าท่านเจ้าพ่อพะวอ สามารถดลบันดาลความสุข ความสำเร็จ ความนิรันดร์รายทั้งปวงได้อย่างปาฏิหาริย์ และอัศจรรย์ที่สุด มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยที่บ้านเมืองยังไม่พัฒนาและเจริญเหมือนทุกวันนี้ หากมีเหตุอันตราย หรือ มีภัยพิบัติกับราษฎรแถบถิ่นนี้ มักจะได้ยินเสียงแผดคำรามของ อาม็อก หรือที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็น ปืนหิน ที่อยู่บนชะง่อนผาขุนเขาผวอเป็นอัศจรรย์ ทำนองเดียวกันของวันนั้นในยามค่ำคืน จะได้ยินเสียงผีทำม้าวังรอบ ๆ ตัวเมืองและหมู่บ้านต่าง ๆ ผสานกับเสียงพรวนที่ผูกติดด้วย

พะวอ เป็นชื่อของชนชาติกะเหรี่ยง คำนำหน้าว่า พะ ก็คือ นาย คำว่า วอ อาจจะแผลงมาจาก วา แปลว่า ชาว หรือ นายชาว พะวา อาจจะเพี้ยนเสียงมาเป็น พะวอ เม่า เป็นขุนเขาที่มีรูโหว่เป็นโพรง รูปจำลองของท่านเจ้าพ่อพะวอ บ่งบอกถึงลักษณะของชายชาตินักรบ ชุดแต่งกายที่สมเกียรติศักดิ์ศรี จากบุคลิกภาพของท่าน แสดงถึงเอกลักษณ์ของนักรบโบราณ ใบหน้าเครียวขึงขังดุตัน เรือนกายกำยำสูงใหญ่ ถือง้าวเป็นอาวุธคู่กาย แต่แววตาแฝงด้วยความเมตตาปราณี ด้วยเหตุที่ท่านเป็นนักรบโบราณ จึงชอบเสียงปืนและประทัดมาก จึงมีผู้ยิงปืนและจุดประทัดถวายทุกครั้ง หรือไม่ก็จะบีบแตร แสดงความคารวะเมื่อสัญจรผ่านไปมา แม้จะล่วงลับไปนานกว่าสองร้อยปี แต่วีรกรรมอันหาญหาญของท่าน เป็นการประกาศศักดิ์ศรี ให้อนุชนทั่วไปได้รับรู้ และจะเป็นตำนานเล่าขานสืบต่อไปยังอนุชนรุ่นหลัง ให้ยึดถือเป็นแบบอย่าง สักขีพยานที่บ่งบอกถึงความศรัทธาอย่างแรงกล้า ของอนุชนทั่วไป ก็คือ ความเคารพศรัทธาอย่างแนบแน่น ที่ไม่มีวันเสื่อมคลายนั่นเอง

คำสำคัญ : วีรบุรุษพะวอ, บุคคลสำคัญ

ที่มา : <http://historicalanna01.blogspot.com>.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-12-21

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1830&code_db=610001&code_type=TK007

The Office Of Academic Resource Information And Technology